

INHOUD

- p. 1/ Het vrij aanvullend pensioen voor werknemers
- p. 5/ Commissie voor Boekhoudkundige Normen bespreekt het continuïteitsbeginsel van de dubbele boekhouding
- p. 7/ Kosteloze beschikking over onroerend goed: nieuwe regels voor berekening voordeel alle aard woning vanaf 1 januari 2019

Het vrij aanvullend pensioen voor werknemers

In het *Belgisch Staatsblad* van 27 december 2018 werd de wet tot instelling van een vrij aanvullend pensioen voor de werknemers gepubliceerd¹. Met het Vrij Aanvullend Pensioen voor Werknemers (VAPW) wil de wetgever een oplossing bieden voor de werknemers die nog geen toegang hebben tot de tweede pensioenpijler of die genieten van een tweede pijler van een laag niveau.

Nieuwe stap naar een veralgemening van de aanvullende pensioenen

Eén van de belangrijkste beweegredenen van de wetgever bij de invoering van de wet op de aanvullende pensioenen van 28 april 2003 (WAP), was de democratisering van de aanvullende pensioenen. Gelet op de vergrijzing enerzijds en op de steeds hogere levensverwachting anderzijds is het immers duidelijk dat het wettelijk pensioen niet zal volstaan om een gelijke levensstandaard na de pensionering te handhaven. Het is dan ook noodzakelijk de opbouw van een aanvullend pensioen voor zoveel mogelijk werknemers open te stellen.

In dit kader introduceerde artikel 33 van de WAP met ingang van 2004 de «individuele pensioenvoortzetting».

De individuele pensioenvoortzetting stelt de werknemer in staat om, nadat hij zijn werkgever heeft verlaten, zelf verder in te staan voor de financiering van een aanvullend pensioen. Met deze mogelijkheid wilde de wetgever de werknemers in staat stellen om de pensioenopbouw, die bij een vroegere werkgever werd opgestart, verder te zetten wanneer die werknemers bij hun nieuwe werkgever geen aanvullend pensioen kunnen opbouwen (omdat die nieuwe werkgever geen pensioenplan aanbiedt). De individuele pensioenvoortzetting is gebonden aan een aantal strikte voorwaarden. Deze voorwaarden zijn:

- De werknemer moet voordien minstens 42 maanden aangesloten geweest zijn bij een pensioenstelsel bij zijn vroegere werkgever.
- Bij de nieuwe werkgever bestaat er géén nieuwe pensioentoezegging.
- De stortingen mogen niet meer bedragen dan 1 500,00 euro per jaar (niet-geïndexeerd bedrag).
- De nieuwe werkgever moet de pensioenbijdragen inhouden op het loon van de werknemer en doorstorten aan de pensioeninstelling die de werknemer daartoe heeft aangeduid.

Deze voorwaarden hebben er echter voor gezorgd dat de «individuele voortzetting» slechts een bescheiden succes kende.

De wetgever heeft dan ook gesleuteld aan dit pensioenstelsel. Uiteindelijk werd een nieuw wetgeveer kader

¹ Wet van 6 december 2018 tot instelling van een vrij aanvullend pensioen voor de werknemers en houdende diverse bepalingen inzake aanvullende pensioenen (1), *BS* 27 december 2018.

gecreëerd, met name Vrij Aanvullend Pensioen voor Werknemer (VAPW). Tegelijkertijd wordt in een uitvoerscenario voorzien voor de «individuele voortzetting». De «individuele voortzetting» blijft enkel van kracht voor de werknemers die vóór aanslagjaar 2020 een «individuele voortzetting»-pensioenovereenkomst hebben afgesloten. Nadat de Raad van State hierover een opmerking had gemaakt in zijn advies nr. 64.088/1 van 5 oktober 2018 wordt aan de werknemers die reeds een «individuele voortzetting» hebben lopen de keuze gelaten: zij kunnen de «individuele voortzetting» gewoon verderzetten of zij kunnen ook beslissen de stortingen in het kader van de «individuele voortzetting» stop te zetten en een VAPW af te sluiten voor de toekomst.

Het VAPW is een nieuw wetgevend kader voor werknemers die bij hun werkgever nog géén aanvullende pensioentoezegging genieten of die een laag aanvullend pensioen opbouwen. Het VAPW voorziet dat werknemers een aanvullend pensioen kunnen opbouwen van een niveau dat ten minste overeenkomt met 3% van hun bezoldiging.

VAPW : initiatief ligt bij werknemer

De aanvullende pensioenopbouw voor werknemers gebeurt vandaag op initiatief van de werkgever (collectieve of individuele pensioentoezegging) of de sector (sectorpensioenplan) waarin de werknemer is tewerkgesteld. De VAPW zal op initiatief van de werknemer gebeuren (zoals het thans ook voorzien was bij de «individuele voortzetting»).

VAPW is tweedepijler-pensioen

Niettegenstaande de VAPW-overeenkomst op individueel initiatief van de werknemer wordt afgesloten, maakt het VAPW deel uit van de tweede pensioenpijler. De VAPW behoort dus niet tot de derde pensioenpijler, traditioneel de louter individuele pensioenvorming.

In de memorie van toelichting wordt aangegeven dat deze «individualisering» van de tweede pijler geenszins het risico inhoudt dat werkgevers en sectoren geen collectieve pensioentoezeggingen meer zouden inrichten. Daarbij wordt in eerste instantie verwezen naar de hoger vernoemde individuele voortzetting, waarvan het bestaan niet in de weg heeft gestaan voor collectieve pensioentoezeggingen.

Daarnaast wordt er op gewezen dat de VAPW enkel toegankelijk is voor de werknemer die:

- (i) niet geniet van een aanvullend pensioen op ondernemings- of sectorvlak; of
- (ii) geniet van een aanvullend pensioen dat lager is dan 3% van zijn loon.

Terloops kan opgemerkt worden dat, in tegenstelling tot de individuele voortzetting, er géén voorwaarde inzake aansluiting bij een aanvullend pensioenplan bij vroegere tewerkstelling wordt opgelegd.

De wetgever heeft het anderzijds wel opportuun geacht om de VAPW in een autonome wet te regelen, en niet om het in te passen in de WAP. De reden daarvoor is dat de WAP in principe pensioentoezeggingen op initiatief van een werkgever of een sector regelt. Bij de VAPW beslist de werknemer zelf om een VAPW-overeenkomst te sluiten (en eventueel stop te zetten) en bepaalt hij de inhoud van de pensioenovereenkomst. Daarom is er een eigen wettelijk kader gekomen voor de VAPW, onderscheiden van dat van de WAP.

VAPW : twee partijen-relatie

In tegenstelling tot de ondernemings- en sectorpensioenplannen, waarbij er sprake is van drie partijen (inrichter, pensioeninstelling en aangeslotene/begunstigde), zijn er bij een VAPW slechts twee partijen (werknemer en pensioeninstelling).

De werknemer bepaalt immers zelf de inhoud van de door hem onderschreven pensioenovereenkomst. De werkgever heeft slechts één verplichting, met name de bijdragen van de werknemer inhouden en storten aan de pensioeninstelling die door de werknemer wordt aangeduid. De werkgever vervult enkel een administratieve rol: inhouding van de pensioenbijdrage op het loon en de doorstorting ervan naar de door de werknemer gekozen pensioeninstelling.

VAPW-overeenkomst

De werknemer sluit een VAPW-overeenkomst met een door hem gekozen pensioeninstelling.

De werkgever kan echter een kaderakkoord sluiten met een pensioeninstelling waarin een aantal administratieve afspraken worden vastgelegd met het oog op een efficiënte organisatie van de doorstorting van de bijdragen. De werknemers kunnen dan een pensioenovereenkomst afsluiten voor het beheer van hun aanvullend pensioen in het verlengde van dit kaderakkoord, maar zijn daartoe uiteraard niet verplicht.

De werknemer bepaalt vrij het bedrag van zijn bijdragen in het kader van de VAPW, zolang het plafondbedrag niet overschreden wordt (zie hierna). Het bedrag van de premie kan tijdens de looptijd van het VAPW-contract gewijzigd worden.

De werknemer zal ook kunnen beslissen of de VAPW-overeenkomst een tak 21- dan wel een tak 23-levensverzekeringscontract wordt. De werknemer bepaalt de

overlijdensdekking en duidt de begunstigde(n) bij zijn overlijden aan.

Het aldus opgebouwde aanvullend pensioenkapitaal wordt pas uitgekeerd bij de ingang van het wettelijke pensioen van de werknemer of naar aanleiding van zijn eerder overlijden.

De mogelijkheid bestaat tot het opnemen van voorschotten op prestaties, inpandgeving van pensioenrechten voor het waarborgen van een lening of de toewijzing van de afkoopwaarde aan de wedersamenstelling van een hypothecair krediet met het oog op de verwerving, de bouw, de verbetering, het herstel of de verbouwing van een onroerend goed gelegen in de EER. Indien dit de enige woning betreft, wordt het VAPW-pensioenkapitaal ten belope van een eerste schijf van 81 610,00 euro (geïndexeerd bedrag AJ 2020) niet afzonderlijk belast tegen 10%, maar is het stelsel van de fictieve rente van toepassing.

De werknemer kan te allen tijde de VAPW-overeenkomst stopzetten en een nieuwe VAPW-overeenkomst sluiten bij een andere pensioeninstelling.

De werknemer heeft eveneens het recht om de verworven reserves over te dragen naar een andere pensioeninstelling.

Inhouding door werkgever

De bijdragen voor deze VAPW-overeenkomst worden door de werkgever ingehouden op het salaris van de werknemer. De ingehouden VAPW-bijdragen worden door de werkgever gestort aan de pensioeninstelling.

Ingeval van beëindiging van de arbeidsovereenkomst worden de inhoudingen automatisch stopgezet door de werkgever.

Behalve een inhoudings- en doorstortingsplicht heeft de werkgever geen andere verplichtingen in het kader van een VAPW-overeenkomst. De rendementsgarantie, zoals voorzien in de WAP, geldt dus niet voor de bijdragen gestort in een VAPW-overeenkomst.

De werknemer moet zijn werkgever, minstens twee maanden op voorhand, het volgende melden:

- (i) het in te houden bedrag en de periodiciteit van de inhouding;
- (ii) het attest van de pensioeninstelling, die bevestigt dat een VAPW-pensioenovereenkomst is gesloten met vermelding van de identiteit, adres en bankgegevens van de pensioeninstelling en de contactgegevens bij de pensioeninstelling;
- (iii) alle overige gegevens die van belang zijn voor de uit te voeren inhouding.

De werknemer zal ook een kopie van de VAPW-overeenkomst moeten overhandigen aan zijn werkgever.

Bovenvermelde termijn van twee maanden heeft als bedoeling te verzekeren dat de werkgever over voldoende tijd beschikt om de inhouding op administratief vlak te organiseren. Het spreekt voor zich dat de voorziene termijn van twee maanden ingaat van zodra de werkgever beschikt over de vereiste informatie. Eventuele aanpassingen of stopzetting van de VAPW-overeenkomst moeten eveneens minstens twee maanden vóór ze effectief worden, aan de werkgever worden gemeld.

De bijdragen voor het VAPW worden door de werkgever ingehouden op het (netto)loon van de werknemer. Op de bedrijfsvoorheffing die op het loon verschuldigd is, zal, net zoals dit het geval is voor een aanvullende pensioentoezegging of de bijdragen voor de individuele voortzetting van een pensioentoezegging, een vermindering worden toegepast ten bedrage van 30% van de door de werkgever ingehouden bijdragen. De barema's en richtlijnen met betrekking tot de berekening van de bedrijfsvoorheffing op de vanaf 1 januari 2019 betaalde of toegekende inkomsten, gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 13 december 2018, houden rekening met deze nieuwe vermindering in het kader van de berekening van de bedrijfsvoorheffing (zie: randnummer 2.2., c, vierde gedachtestreepje en randnummer 2.3., c, vierde gedachtestreepje nieuw bijlage III KB/WIB 1992).

Plafond van de VAPW-bijdragen

Het plafond van de VAPW-bijdragen wordt in artikel 3 van de wet vastgelegd op 3% van het referentieloon, met een minimum van 980,00 euro (niet-geïndexeerd bedrag, voor AJ 2020 bedraagt het geïndexeerd bedrag 1 600,00 euro) rekening houdend met de eventuele pensioenrechten die werden opgebouwd tijdens de referentieperiode in de tweede pensioenpijler als werknemer.

Het referentieloon is het totale bruto-salaris onderworpen aan de sociale zekerheidsbijdragen, genoten door de werknemer in de loop van het tweede jaar dat voorafgaat (n-2) aan het jaar van opbouw (n) en dat wordt vermeld op de individuele rekening die de werknemer van zijn werkgever(s) ontvangt. Dit betekent dus dat wanneer een werknemer in 2019 VAPW-bijdragen wil storten, de maximale bijdrage wordt berekend op zijn bruto jaarsalaris verdiend in 2017.

Voorbeeld:

Indien het bruto jaarsalaris van 2017 gelijk is aan 60 000,00 euro, dan is de maximale bijdrage gelijk aan 1 800,00 euro (= 3% x 60 000,00 euro).

Indien het bruto jaarsalaris van 2017 gelijk is aan 45 000,00 euro, dan kan de werknemer maximaal 1 600,00 euro bijdragen betalen. (3% x 45 000,00 euro)

= 1 350,00 euro, hetgeen lager is dan de wettelijk voorziene minimumbijdrage).

Indien de werknemer géén andere tweede pijler-pensioenen opgebouwd heeft, zal hij de maximale bijdrage in het VAPW-contract kunnen storten. Mocht de werknemer eerder al pensioenrechten hebben opgebouwd in de tweede pijler moeten deze in aftrek worden genomen.

Rendementsgezuiverde WAP-reserve-aangroei

Zoals hoger gemeld, staat het VAPW-pensioen ook open voor de werknemer die bij zijn werkgever een aanvullend pensioen geniet, zij het van een relatief laag niveau. In deze situatie moet het maximale VAPW-premiebudget worden verminderd met de 'rendementsgezuiverde WAP-reserve-aangroei' tijdens het referentiejaar. Dit is het (positief) verschil tussen enerzijds het totaal van de reserves als bedoeld in de WAP, berekend op 1 januari van het jaar dat voorafgaat aan het jaar van de opbouw en anderzijds het totaal van de WAP-reserves, berekend op 1 januari van het tweede jaar dat voorafgaat aan het jaar van opbouw, gekapitaliseerd tegen de interestvoet die overeenstemt met de gemiddelde interestvoet over de laatste zes kalenderjaren, voorafgaand aan het jaar van opbouw van de OLO's op 10 jaar.

De werknemer kan de informatie met betrekking tot de verandering van de WAP-reserves terugvinden via My-pension.be.

Voorbeeld:

Een werknemer sluit in 2019 een VAPW-overeenkomst. Zijn bruto-jaarbezoldiging bedraagt 60 000,00 euro. Hij bouwt bij zijn werkgever een relatief laag aanvullend pensioen op. De verworven reserves per 1 januari 2017 bedroegen 20 000,00 euro. Deze waren op 1 januari 2018 aangegroeid tot 21 500,00 euro. Uitgaande van een gemiddelde 10-jaar OLO-interestvoet over de voorbije 6 jaar van 1%, moet de maximale VAPW-bijdrage als volgt worden berekend:

Rendementgezuiverde WAP-reserve-aangroei:

$21\ 500,00 - (20\ 000,00 \times 1,01) = 1\ 300,00$ euro

Maximale VAPW-bijdrage: $(3\% \times 60\ 000) - 1\ 300,00 = 500,00$ euro

Fiscaliteit van de VAPW-pensioenopbouw

De wet van 6 december 2018 voorziet in een aantal wijzigingen van de bestaande fiscale bepalingen inzake aanvullende pensioenen, zodat het fiscaal regime van de VAPW-pensioenen er als volgt uitziet.

De VAPW-bijdragen zullen onderworpen zijn aan een premietaks van 4,4%.

Er wordt voorzien in een belastingvermindering van 30% (+ gemeentelijke opcentiemen) voor de VAPW-bijdragen, voor zover deze niet meer bedragen dan het hogervermelde maximum. Net zoals dit het geval was bij «individuele voortzetting», moeten ook de bijdragen voor het VAPW binnen de grenzen van de 80%-regel blijven.

Fiscaliteit van het VAPW-pensioenkapitaal

Het VAPZ-kapitaal is onderworpen aan de socialezekerheidsbijdragen met name 3,55% RIZIV-bijdrage en aan de solidariteitsbijdrage (0 tot 2%).

Het pensioenkapitaal is, na aftrek van de voormelde sociale bijdragen, afzonderlijk belastbaar aan 10% + gemeentelijke opcentiemen (tenzij globalisatie voordeliger is) indien de uitkering ten vroegste plaatsvindt naar aanleiding van de pensionering, het overlijden of vanaf de leeftijd van 60 jaar. Wat dit laatste uitkeringsmoment betreft, moet men indachtig zijn dat een aanvullend pensioen, zo ook het VAPW-pensioen, ten vroegste kan uitgekeerd worden wanneer de werknemer effectief met pensioen gaat of aan de voorwaarden voldoet om zijn wettelijk (vervroegd) pensioen op te nemen.

Indien het VAPW-pensioenkapitaal in andere omstandigheden wordt uitgekeerd, zal het in beginsel worden belast tegen 33% (artikel 171, 1°, d) WIB 1992).

Pensioensparen en langetermijnsparen fiscaal gunstiger

Op fiscaal vlak zal het voor een werknemer, die geen aanvullende pensioentoezegging van zijn werkgever geniet of één van een relatief laag niveau, interessanter zijn om binnen de derde pensioenpijler aan aanvullende pensioenopbouw te doen. Zowel bij pensioensparen (maximaal 960 euro/jaar) als bij het langetermijnsparen (maximaal 2 310,00 euro/jaar) geniet hij eenzelfde belastingvermindering (30%) als bij VAPW (Vanaf 2018 kan een belastingplichtige meer dan 960,00 euro storten in het pensioensparen (dual pensioensparen), maar dan bedraagt de belastingvermindering slechts 25%).

Bij pensioensparen is er echter géén premietaks verschuldigd. Er zijn ook géén RIZIV- en solidariteitsbijdragen verschuldigd op de pensioenuitkering. Ook het fiscaal regime van de pensioenuitkering bij pensioensparen is gunstiger, met name een anticipatieve heffing van 8% (géén gemeentelijke opcentiemen) op 60 jaar en geen taxatie van de pensioenkapitalen gevormd met pensioensparen-bijdragen gestort na 60 jaar.

Ook het langetermijnsparen is fiscaal gunstiger. De premietaks bedraagt slechts 2%. Over de pensioenuitkerin-

gen zijn géén RIZIV- en solidariteitsbijdragen verschuldigd. Er wordt een anticipatieve heffing van 10% (géén gemeentelijke opcentiemen) toegepast op 60 jaar. De pensioenkapitalen die gevormd zijn door de stortingen na 60 jaar worden niet belast.

VAPW: opstap naar collectieve pensioentoezegging

Niettegenstaande het fiscaal regime van de derde pijlerpensioenen voor de werknemer interessanter is dan dit van de VAPW, ziet de regering de VAPW als een stimulant voor de uitbreiding van de collectieve pensioentoezeggingen door de werkgever. In de memorie van toelichting bij de wet lezen we immers: «Dit sluit uiteraard niet uit dat de werkgever – eventueel later – beslist een pensioenstelsel in te voeren in het kader waarvan hij bijdragen ten laste zou nemen.» In voorkomend geval zal het

gaan om een pensioentoezegging die onder het toepassingsgebied van de WAP ressorteert en zal het VAPW-contract desgevallend moeten worden stopgezet.

Voorziene inwerkingtreding

De wet voorziet de inwerkingtreding van de VAPW drie maanden vanaf de publicatie van de wet in het *Belgisch Staatsblad*, dit is *in casu* 27 maart 2019. De inwerkingtreding van het nieuwe fiscaal regime wordt voorzien vanaf aanslagjaar 2020. De bepalingen inzake de premietaks zullen uiteraard pas van toepassing zijn vanaf drie maanden na de publicatie van de wet in het *Belgisch Staatsblad*.

Chantal HENDRICKX
Advocaat

Commissie voor Boekhoudkundige Normen bespreekt het continuïteitsbeginsel van de dubbele boekhouding

Elk van ons kreeg bij het zetten van de eerste stappen in de boekhoudwereld de basisprincipes van het dubbel boekhouden voor de voeten geworpen. Ondernemingsentiteit, geldwaarde, verantwoordingsstukken, bestendigheid, enz. zijn belangrijke concepten die bij correcte toepassing leiden tot de oppergraal van het getrouwe beeld. In een recent advies gaat de Commissie in het bijzonder in op één van die basisprincipes. In advies 2018/18 stelt ze de continuïteitsveronderstelling (of «going concern») centraal.

De verplichting

Artikel 28, § 1, derde lid KB/W.Venn. stelt dat bij de vaststelling en de toepassing van de waarderingsregels er vanuit moet worden gegaan dat de onderneming haar bedrijf zal voortzetten («going concern»). Ondernemingen worden in beginsel dus verwacht een onbepaalde levensduur te hebben en de waarderingsregels moeten binnen dit beeld worden toegepast. Als gevolg van deze continuïteitsveronderstelling stelt de onderneming zich in de jaarrekening dus voor als een dynamische entiteit met een langetermijnperspectief.

Dit hoeft uiteraard niet te betekenen dat een onderneming haar activiteiten niet geheel of gedeeltelijk zou kunnen stopzetten. Indien de beslissing genomen wordt om het bedrijf geheel of gedeeltelijk stop te zetten of indien er *niet meer kan van worden uitgegaan dat de onderneming haar bedrijf zal voortzetten*, dan moeten de waarderingsregels worden aangepast.

Bij een stopzetting vereist artikel 28, § 1, derde lid KB/W.Venn. dat de oprichtingskosten volledig worden afgeschreven. Ook moeten voor de vaste en de vlottende activa zo nodig aanvullende afschrijvingen of waardeverminderingen worden geboekt om de boekwaarde terug te brengen tot de vermoedelijke realisatiewaarde. Er moet bovendien een voorziening worden gevormd voor de kosten die verbonden zijn aan de beëindiging van de werkzaamheden.

Met deze werkwijze wordt het vermogen van de onderneming voorgesteld in *staat van discontinuïteit*. Zo kunnen belanghebbenden nagaan of de onderneming op korte termijn aan haar verplichtingen zal kunnen voldoen (bij-

voorbeeld de terugbetaling van de schulden, de betaling van de opzeggingsvergoedingen, enz.).

Vaststelling van de stopzetting

Een vrijwillige stopzetting van de activiteiten (al dan niet als gevolg van een invereffeningstelling) zal tot weinig boekhoudkundige problemen zorgen. Op het ogenblik van de beslissing tot stopzetting gaat de onderneming in een staat van discontinuïteit en moet ze de waarderingsregels dus aanpassen.

De Commissie merkt op dat de vrijwillige ontbinding van de vennootschap niet steeds de onmiddellijke stopzetting van de activiteiten tot gevolg hoeft te hebben. Reeds in Advies 2011/8 gaf de Commissie aan dat het bestuursorgaan kan verantwoorden dat bij de ontbinding van de vennootschap waarbij bepaalde of alle activiteiten nog zullen worden voortgezet gedurende meerdere jaren, een waardering in discontinuïteit niet hoeft toegepast te worden. Bijvoorbeeld wanneer er ernstige vooruitzichten zijn dat de exploitatie aan een andere onderneming zal kunnen worden overgedragen. Uiteraard dient dit omstandig te worden verantwoord in de toelichting.

Een vrijwillige stopzetting of ontbinding heeft het voordeel dat duidelijk is dat het bestuursorgaan een bepaalde beslissing neemt. Anders is het wanneer de omstandigheden ertoe leiden dat de onderneming eigenlijk niet meer kan verwacht worden haar bedrijf verder te zetten. Vraag die zich dan stelt is: «*Vanaf wanneer bevindt een onderneming zich in een situatie van discontinuïteit?*» of wat betekent «*dat er niet meer kan van worden uitgegaan dat de onderneming haar bedrijf zal voortzetten*» eigenlijk? Volgens de Commissie is deze situatie bereikt als het bestuursorgaan geen reële kans meer ziet op een redding van de onderneming. Dit betekent dat zolang er enkel onzekerheid bestaat over de continuïteit, er van continuïteit moet blijven uitgegaan worden. In die situatie moet in de toelichting van de jaarrekening wel een passende verklaring worden opgenomen met vermelding van de gebeurtenissen die een risico inhouden voor de continuïteit van de onderneming. In deze verklaring moet volgens de Commissie tevens worden aangegeven welke herstelmaatregelen het bestuur van de onderneming heeft genomen om het hoofd te bieden aan deze risico's.

De Commissie merkt op dat een vennootschap die zich in een procedure van minnelijk akkoord of gerechtelijke reorganisatie bevindt (in het kader van WCO) haar jaarrekening met toepassing van de waarderingsregels in de veronderstelling van continuïteit moet opstellen. Deze procedures hebben immers het herstel van de onderne-

ming in moeilijkheden tot doel, en zolang er een realistische kans is op herstel is de waardering in continuïteit gewettigd.

Jaarlijkse beoordeling van de continuïteitsveronderstelling

Uit de verplichting om de waarderingsregels aan te passen ingeval van discontinuïteit volgt dat telkens de jaarrekening wordt opgesteld, de continuïteitsvereiste moet worden afgetoetst. *Hoe moet die continuïteitsvereiste dan worden geïnterpreteerd?* De hypothese van de bedrijfscontinuïteit veronderstelt dat de onderneming in staat is haar activiteiten verder te zetten in de voorzienbare toekomst. Echter de Belgische boekhoudwetgeving bevat geen bepaling van de lengte van die periode. Hier neemt de Commissie haar rol van adviserend orgaan op en stelt dat mag verondersteld worden dat die continuïteit moet gegarandeerd worden voor een periode van ten minste twaalf maanden vanaf de afsluiting van het boekjaar.

De Commissie merkt echter op dat de beoordeling niet beperkt is tot exact twaalf maanden. Indien er gebeurtenissen of omstandigheden zijn die zich met zekerheid zullen voordoen of manifesteren ná de periode van 12 maanden en van materieel belang zijn, dan moeten die volgens de Commissie worden meegenomen in de beoordeling van de continuïteitsveronderstelling. Zijn deze gebeurtenissen of omstandigheden daarentegen erg onzeker, dan zal het bestuursorgaan, rekening houdend met alle feitelijke omstandigheden en met het materieel belang ervan, moeten beoordelen of deze elementen moeten worden onderzocht en al dan niet mee worden opgenomen bij de continuïteitsbeoordeling.

Gebeurtenissen na balansdatum

Wat moet er gebeuren wanneer er gebeurtenissen zijn die zich hebben voorgedaan ná balansdatum maar vóór het ogenblik waarop de jaarrekening wordt opgesteld, die geen direct verband houdt met een situatie die reeds bestond op balansdatum, maar wel tot stopzetting van het bedrijf leiden? De waarderingsregels die worden voorgeschreven bij de stopzetting van het bedrijf mogen in dat geval volgens de Commissie **niet** worden toegepast. De verplichting om in de jaarrekening steeds een getrouw beeld te geven vereist echter wel dat deze feiten worden opgenomen in de toelichting, waarbij vermeld wordt dat deze feiten hebben geleid of zullen leiden tot het stopzetten van de activiteiten binnen een periode van twaalf maanden te rekenen vanaf de afsluitdatum van het boekjaar. De Commissie beveelt aan dat in dit geval hierbij ook een staat van activa en passiva wordt toege-

voegd die is opgesteld met toepassing van de waarderingsregels die gelden in het geval van discontinuïteit.

Verslaggeving bij continuïteit

Bij het opstellen van de jaarrekening wordt uitgegaan van het vermoeden dat de onderneming haar bedrijf zal voortzetten. Er is dus een vermoeden van continuïteit.

Indien er geen aanwijzingen zijn van discontinuïteit, dan wordt de jaarrekening dus opgesteld met toepassing van de gewone waarderingsregels («going concern»). Dit vereist geen specifieke vermeldingen in de toelichting bij de jaarrekening.

Indien bij de beoordeling van de continuïteitsveronderstelling materiële onzekerheden worden vastgesteld die aanzienlijke twijfel doen rijzen over het vermogen van de onderneming om haar continuïteit te waarborgen, maar waarbij het bestuursorgaan ervan overtuigd is dat de onderneming in de toekomst het hoofd kan bieden aan deze onzekerheid, dan kan de jaarrekening nog steeds opgesteld worden met toepassing van de gewone waarderingsregels.

Indien er belangrijke ontwikkelingen zijn die het verder bestaan van de onderneming mogelijk, of zelfs waarschijnlijk, ernstig in het gedrang zouden kunnen brengen, is grote voorzichtigheid geboden bij de verslaggeving teneinde te voldoen aan het getrouwe beeld. In dat geval adviseert de Commissie om naast de opstelling van de jaarrekening in continuïteit in de toelichting van de jaarrekening een balans- en resultatenrekening op te nemen in discontinuïteit.

Wat de beoordeling van het bestuursorgaan ook is, volgens de Commissie moet in de toelichting in het kader van het getrouwe beeld steeds een omstandige verklaring worden opgenomen waarin wordt uiteengezet welke materiële onzekerheden de continuïteit van de onderneming (zouden kunnen) bedreigen, evenals welke herstelmaatregelen de onderneming reeds heeft genomen en/of gepland om aan deze onzekerheden het hoofd te bieden.

Verslaggeving bij discontinuïteit

Indien het bedrijf stopgezet wordt ten gevolge van gebeurtenissen en omstandigheden die in een rechtstreeks verband staan met het boekjaar waarover de jaarrekening wordt opgesteld, of indien er niet langer kan van worden uitgegaan dat de onderneming haar bedrijf zal voortzetten, dan kan de jaarrekening niet langer worden opgesteld uitgaande van de hypothese in continuïteit. Dan moet de jaarrekening worden opgesteld met toepassing van waarderingsregels die worden aangepast (zoals hierboven beschreven in uitvoering van artikel 28, § 1, derde lid KB/W.Venn.) zodat op die manier rekening wordt gehouden met de stopzetting van het bedrijf (discontinuïteit). In de toelichting wordt onder de samenvatting van de waarderingsregels vermeld dat deze werden aangepast, omdat de onderneming zich niet langer in een staat van continuïteit bevindt.

Prof. dr. Stijn GOEMINNE
Universiteit Gent, Vakgroep Economie

Kosteloze beschikking over onroerend goed: nieuwe regels voor berekening voordeel alle aard woning vanaf 1 januari 2019

Het KB van 7 december 2018 (BS 27 december 2018) stemt de forfaitaire waarderingsregels voor kosteloze beschikking over onroerende goederen of gedeelten daarvan af op de recente rechtspraak.

De nieuwe regels gelden voor de vanaf 1 januari 2019 betaalde of toegekende voordelen.

Het KB werkt daarmee een ongelijkheid weg: tot en met 31 december 2018 was het voordeel van alle aard voor

de kosteloze terbeschikkingstelling van een woning immers hoger wanneer ze ter beschikking werd gesteld door een rechtspersoon dan wanneer ze ter beschikking werd gesteld door een natuurlijke persoon.

Regeling tot en met 31 december 2018

Het Gentse Hof van Beroep vond het onderscheid, waarbij het voordeel van alle aard voor de kosteloze terbeschikkingstelling van een woning hoger was wanneer ze ter beschikking werd gesteld door een rechtspersoon dan wanneer ze ter beschikking werd gesteld door een natuurlijke persoon, onverantwoord en bovendien ongrondwettelijk omwille van de schending van het gelijkheidsbeginsel (arrest 24 mei 2016).

Het voordeel van alle aard werd tot en met 31 december 2018 (overeenkomstig art. 18, § 3, 2., KB/WIB 1992) immers forfaitair vastgesteld op 100/60 of 100/90 van het kadastrale inkomen van het onroerend goed of het gedeelte van het onroerend goed naargelang het een gebouwd of een ongebouwd onroerend goed betrof.

Als die gebouwde onroerende goederen of gedeelten daarvan ter beschikking werden gesteld door rechtspersonen werd het voordeel op een hoger bedrag vastgesteld:

- indien het kadastrale inkomen (ki) van het onroerend goed of het gedeelte van het onroerend goed kleiner was dan of gelijk was aan 745 euro: 100/60 van het ki van het onroerend goed of het gedeelte van het onroerend goed, vermenigvuldigd met 1,25;
- indien het ki van het onroerend goed of het gedeelte van het onroerend goed groter was dan 745 euro: 100/60

van het ki van het onroerend goed of het gedeelte van het onroerend goed, vermenigvuldigd met 3,8.

Regeling vanaf 1 januari 2019

Voortaan zal het voordeel van alle aard 100/60 van het kadastrale inkomen van het gebouwd onroerend goed of het gedeelte van het gebouwd onroerend goed, vermenigvuldigd met 2, bedragen.

De factor 2 is gebaseerd op cijfers uit de praktijk waaruit is gebleken dat de berekening aan factor 2 het best overeenstemt met een maandelijkse huur die iemand die geen gratis woont krijgt, zelf moet betalen voor een gelijkaardige woning.

Voor de ongebouwde onroerende goederen blijft het voordeel vastgesteld op 100/90 van het kadastrale inkomen van het ongebouwd onroerend goed of het gedeelte daarvan.

Bovendien wordt het onderscheid tussen de bepaling van het voordeel opgeheven indien het kadastrale inkomen van het onroerend goed of het gedeelte van het onroerend goed 745 euro al dan niet overschreed.

(wijziging art. 18, § 3, 2., KB/WIB 1992 door art. 1, KB van 7 december 2018)

In werking

Het KB van 7 december 2018 is van toepassing op de vanaf 1 januari 2019 betaalde of toegekende voordelen.

Christine VAN GEEL